

Utvecklingsenheten
Näringslivskontoret
Mats Gustafsson

Samrådsyttrande avseende planer för vindkraftspark Östavall

Nordex Sverige AB avser att ansöka om tillstånd enligt miljöbalken för att etablera och driva vindkraftsanläggningar inom områdena som benämns Östavall och Långåsen i Ånge kommun. Nordex har tidigare innehaft tillstånd för att etablera vindkraft i dessa områden, men på grund av att det inte var möjligt att ansluta parkerna till elnätet förföll tillstånden. Nordex har överklagat miljöprövningsdelegationen och mark- och miljödomstolens beslut om att inte bevilja förlängd igångsättningstid och väntar i dagsläget på beslut från mark- och miljööverdomstolen. Om förlängd igångsättningstid beviljas planerar Nordex att söka ändringstillstånd för högre och färre vindkraftverk.

De tidigare tillstånden gällde för uppförande av 36 vindkraftverk med en totalhöjd på 190 meter i parken Östavall, samt 7 verk med en totalhöjd på 190 meter i parken Långåsen. I den nya tillståndsansökan planerar man istället för maximalt 24 vindkraftverk med en totalhöjd på 240 meter i Östavall, samt maximalt 7 vindkraftverk med en totalhöjd på 240 meter på Långåsen.

Detta samrådsyttrande avser Samrådshandling – Vindkraft vid Östavall i Ånge kommun, Västernorrlands län.

Ånge kommun kan påverka vindkraftsetableringar i kommunen genom planering av mark- och vattenområdets användning. Ånge kommun har också att föra talan i tillståndsprövningen för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen inom kommunen.

Ånge kommuns översiktsplan är från 2004 och det tematiska tillägget om vindkraft togs fram år 2010. Det innebär att någon medborgardialog kring vindkraften inte genomförts sedan dess. Flera av förhållandena har förändrats, bland annat är de utpekade områdena beräknade utifrån en totalhöjd på verken av 150 meter jämfört med projektets plan som anger en totalhöjd på 240 meter.

Planeringsförutsättningarna i det tematiska tillägget anger inga restriktioner kring vindkraftverkens höjd utan där anges att "Så väl högre som lägre vindkraftverk kan förekomma vid vindkraftsetableringar i Ånge kommun."

Projektområdet är lokaliserat i Ånge kommun, två kilometer öster om Östavall, två kilometer söder om Alby, och 10 kilometer sydväst om Ånge tätort. Aktuellt projektområde är lokaliserat inom utpekat område lämpligt för vindbruk, under förutsättning att inte våtmarker påverkas negativt, i tillägget till Ånge kommuns översiktsplan.

Yttrande

Ånge kommun ser positivt på investeringar och etableringar som utvecklar samhället. Vindkraft är en viktig del i omställningen till förnybara energikällor och ett led i att nå målet att all elproduktion skall vara förnybar år 2040. Med god tillgång till grön energi ser Ånge kommun möjligheter att bli en attraktiv kommun för större etableringar av annan verksamhet än elproduktion.

Inledningsvis vill Ånge kommun understryka vikten av att en utbyggnad sker på ett hållbart sätt – miljömässigt, socialt och ekonomiskt – sett ut både långt och kort perspektiv. Det är vidare viktigt att kommunikation och dialog under hela processen är tydlig och omfattar en bred inkludering av i synnerhet närboende, föreningsliv och näringsliv men också övriga medborgare och offentliga organisationer.

Ånge kommun ser det som mycket angeläget ur ett hållbarhetsperspektiv att utarbeta metoder och strategier för att öka deltagande och inkludering i vindkraftsutbyggnadens alla faser; i det tidiga skedet, i byggskedet och senare under driftfasen. Det blir ännu viktigare i det läge vi just nu befinner oss i med spridningen av Covid-19. Ånge kommun ser gärna att Nordex redan i anslutning till ansökningsprocessen utarbetar en plan för detta i samråd med Ånge kommun. Förslagsvis baseras planen på de tidigare erfarenheterna från vindkraftsetablering i kommunen samt den nya guiden om Deltagandeprocesser kring vindkraftsprojekt framtagen av Uppsala universitet Campus Gotland och Länsstyrelsen i Gotlands län (Mels, Scholler och Liljenfeldt, 2020).

Utöver de allmänna synpunkterna önskar Ånge kommun att följande fyra områden – påverkan på människor, placering av vindkraftverken, landskapsbild och rivningsarbete – utvecklas i den fortsatta processen. Detta då dessa tre områden kommer vara väsentliga delar för Ånge kommuns beslut om tillstyrkan eller avstyrkan.

Området där parken planeras är av stor betydelse för rekreation och friluftsliv för boende i Östavall med omnejd. I området finns anlagda skidspår, vandrings- och skoterleder. Anläggningarna engagerar flera föreningar och är flitigt använda. Det betyder att en etablering av vindparken måste ske med stor hänsyn.

Ljud, ljus, skugga och iskast – påverkan på människor i närområdet

Den planerade parken ligger två kilometer från Östavall, två kilometer från Alby, och tre kilometer från Råsjö. Enligt den ljudberäkning som bifogats samrådshandlingarna ligger Östavall inom den utritade gränsen för 35 dB(A) (praxis anger att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder inte ska överstiga 40 dB(A) enligt Boverket, 2009). Även om beräkningen visar att riktvärdet inte överskrids vid bostäder, vill Ånge kommun understryka vikten av att minimera risken för ljudpåverkan särskilt i Östavall. I en kanadensisk studie från 2016 ökar störningsgraden markant bland de 1 238 respondenterna vid en ljudnivå på 35 dB(A) (Michaud et al., 2016). Studien bekräftar även delvis resultaten i Naturvårdsverkets rapport om människors upplevelser av ljud från vindkraftverk (Pedersen, Forssén och Persson Wayne, 2009, s. 21-22). I en fördjupad analys av ljudnivåerna ser vi gärna att det också framgår hur uppföljning av ljudnivån ska ske, samt i vilka situationer som varvantalet ska sänkas för att minska ljudet från vindkraftverken.

Ånge kommun önskar att det vore möjligt att tillgängliggöra ljudinspelningar av hur vindkraftsparken kan låta i Östavall, vid raststugan på Tovåsen, samt längsmed skidspåret som sträcker sig in i projektområdet – gärna vid olika väderförhållanden och vindriktningar, bästa och sämsta tänkbara scenario.

I skuggberäkningen som bifogats samrådshandlingarna ligger Östavall på gränsen till att i ett värsta fall-scenario skuggas av vindkraftverken 8-15 timmar per år.

Ånge kommun saknar beskrivning och analys av påverkan på människor från hindermarkeringsljus samt fotomontage/animeringar i mörker där dessa är synliga.

Ånge kommun saknar beskrivning av hur man avser att minska risken för iskast samt hur man planerar att informera allmänheten som kan komma att vistas i närheten av vindkraftverken om riskerna.

I tillägget till översiktsplanen anges att verken ska vara placerade minst 1000 meter från permanent- eller fritidsbostad. Med anledning av att riktvärdet togs fram år 2010 med utgångspunkt i 150 meter höga verk kan det finnas anledning att närmare beskriva var de närmsta permanent- eller fritidsbostäderna finns och utreda vad som är ett tillräckligt säkerhetsavstånd till dessa utifrån verk som istället är 240 meter höga.

Ånge kommun ser gärna att placering av verken utreds utifrån möjligheten att minska risken för påverkan på människor i närområdet av ljud, ljus, skugga och iskast. Det är vidare viktigt att förbereda närboende på om- och i så fall hur deras livsmiljö kan komma att påverkas av vindkraftsetableringen. Därför ser vi gärna att man i det fortsatta arbetet fördjupar dessa beskrivningar och vilka åtgärder som vidtas för att minska denna påverkan.

Placering av vindkraftverken

Området används i dag av många till rekreation och motion. Utöver bär- och svampplockning, jakt, fiske, promenader och vandring är Tovåsen en vacker utsiktspunkt som angörs av så väl iordninggjord vandringsstig som skoterled. På Tovåsen finns skoterklubbens raststuga, och i de västra delarna av området utvecklas Östavall IF:s skidspårssystem för varje år. Ånge kommun saknar beskrivning av huruvida parken kommer att vara tillgänglig för allmänheten som vill vistas i området så väl under som efter byggnation av parken.

Ånge kommun anser att det är viktigt att i möjligaste mån planera placeringen av vindkraftverken i samråd med skoterklubben, Östavalls IF, jaktlagen och fiskevårdsföreningen, samt att man därtill är lyhörd för de närboendes önskemål kring placering av verken.

Visualisering av påverkan på landskapsbilden

Hur landskapsbilden påverkas av vindkraftparken är av stor betydelse för fast- och fritidsboende samt för besöksnäring och det rörliga friluftslivet. Mot bakgrund av det önskar Ånge kommun

- Att ytterligare visualiseringar införs i handlingarna utifrån Ånge kommuns och allmänhetens önskemål
- Att de visualiseringar som utförs är kumulativa och omfattar alla vid tidpunkten tillståndsgivna parker
- Att landskapsbilderna utförs så att de visar 360 graders perspektiv samt
- Att visualiseringar visas även i mörker så att hinderbelysningens påverkan görs tydlig.

Ånge kommun önskar ytterligare visualiseringar (fotomontage och/eller animeringar) från

- Getberget
- Flataklocken
- Bergåsen
- Rankleven
- Myckelmyrberget
- Storklacken
- Storflon/Storflotjärnen

- Juånäsberget
- Holmsnäset
- Sjö, Holmsjön
- Sjö, Råsjön

Rivningsarbete

I samrådshandlingen anges bland annat att ”Efterbehandlingen av vindkraftsanläggningen sker i samråd med både tillsynsmyndigheten och berörda markägare. Fundamenten bilas generellt ned till under marknivå och täcks sedan över med jord för återetablering av vegetation. Även kablarna kan komma att lämnas kvar i marken.”. Ånge kommun anser att återställning ska göras i så nära det skick miljön var i innan parken byggdes som möjligt, fränsett vägarna som kan lämnas kvar för att användas av skogsbruk och allmänhet. Ånge kommun önskar en mer utförlig beskrivning av till vilken nivå området kommer att återställas oberoende av metodval. Det vill säga en beskrivning av hur stor påverkan av mark och miljö parken kommer att ha efter avveckling.

Referenser

Boverket (2009). Vindkraftshandboken – Planering och prövning av vindkraftverk på land och i kustnära vattenområden. <https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2013/vindkraftshandboken.pdf> (Hämtad 6 augusti 2020).

Mels, S., Scholler, S. och Liljenfeldt, J. (2020). Deltagandeprocesser kring vindkraftsprojekt – En guide för kommunikation och möten. Uppsala Universitet, Länsstyrelsen i Gotlands län och Energimyndigheten. <http://files.webb.uu.se/uploader/1452/Deltagandeprocesser-kring-vindkraftsprojekt--En-guide-fo--r-kommunikation-och-mo--ten.pdf> (Hämtad 6 augusti 2020).

Michaud, D. S., Feder, K., Keith, S. E., Voicescu, S. A., Marro, L., Than, J., Guay, M., Denning, A., Bower, T., Villeneuve, P., Russell, E., Koren, G. och van den Berg, F. (2016). Self-reported and measured stress related responses associated with exposure to wind turbine noise. *The Journal of the Acoustical Society of America*, 139(3), s. 1467-1479.

Pedersen, E., Forssén, J. och Persson Wayne, K. (2009). Människors upplevelser av ljud från vindkraftverk. Naturvårdsverket. <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/978-91-620-5956-9.pdf?pid=3554> (Hämtad 6 augusti 2020).

Mats Gustafsson
Näringslivschef
0690 – 250 251
mats.gustafsson@ange.se